

15. Williams C. H. Optical properties of New Zealand lakes / C. H. Williams, W. F. Vincent // Arch. Hydrobiol. – 1984. – Vol. 99, № 3. – P. 318–330.

Ильин Леонид. Классификации озер Украинского Полесья. Важным этапом исследования озер является разработка отдельных (отраслевых) классификаций каждого из звеньев лимносистемы и выяснения взаимосвязей отдельных ее компонентов. Такие классификации дают конкретное представление о каждом водоеме и создают возможности для ее использования в хозяйстве или обосновывают необходимость выделения в качестве природоохранного объекта. Кроме того, различные типы водоемов по-разному используются в хозяйстве и по-разному реагируют на антропогенное воздействие. Предлагаются классификации озер Украинского Полесья по площади, максимальной и средней глубине, объему водной массы, степени открытости и форме котловины, относительной глубине, развитию береговой линии, величине и структуре водосборов, степени водообмена, степени водообменности, температурной стратификации, величине минерализации воды и др. Создание классификации по различным признакам дает возможность определить количественные и качественные связи между различными объектами и показателями. Предложенные классификации позволят обобщать накопленные данные, осуществлять районирование и типизацию объектов (явлений), описывать основные характеристики объектов по аналогии с выделенными типами, уменьшать измерительные и определяющие признаки для диагностики объектов, то есть отнесение их к тому или иному классу; прогнозировать особенности и признаки неизученных объектов.

Ключевые слова: озеро, водоем, классификации, Украинское Полесье.

Pyin Leonid. Lake Classification of Ukrainian Polissya. An important stage in the study of lakes is the development of separate (industry) classifications of each of the links of the limnosystems and the clarification of the interrelationships of its individual components. Such classifications give a concrete idea of each reservoir and enable its use in the household or substantiate the need to allocate it as an environment conservation object. In addition, different types of reservoirs are used differently in the household and react differently to anthropogenic impact. The lakes of Ukrainian Polissya are classified by area, maximum and average depth, the volume of water mass, degree of openness and hollow form, relative depth, shoreline development, size and structure of watersheds, water exchange level, temperature stratification, size and mineralization degree, etc. Creating a classification according to various criteria makes it possible to find quantitative and qualitative relationships between different objects and figures. The offered classification will enable to generalize the accumulated data, implement zoning and grouping of objects (phenomena), describe the main properties of objects similar to the selected types, reduce the measuring and defining features for the diagnosis of objects that refer them to a particular class; predict features and attributes of unexplored objects.

Key words: lake, reservoir, classification, Ukrainian Polissya

Стаття надійшла до редколегії
19.05.2017 р.

УДК 502.4:519.6

**Василь Фесюк,
Юлія Місюра**

Проблеми та перспективи інтеграції Національного природного парку «Західне Побужжя» до європейської екомережі

У статті проаналізовано проблеми та перспективи створення майбутнього Національного природного парку «Західне Побужжя». Сформульовано бачення парку як екологічного коридору міжнародного значення. Досліджено елементи екомережі на польській території, що територіально близько до Національного природного парку «Західне Побужжя». Запропоновано можливі шляхи та заходи співпраці його з природоохоронними об'єктами Республіки Польща. Проведено аналіз вивченості природних умов та екологічного стану території. Вивчено біологічне різноманіття території парку. Оцінено раритетну складову флори та фауни. Досліджено функціонування парку як частини екологічної мережі Європи. Визначено найважливіші проблеми створення Національного природного парку. Серед них – несанкціоновані

© Фесюк В., Місюра Ю., 2017

сміттєзвалища, нерозвинена зона стаціонарної рекреації, поганий стан інженерної інфраструктури території. Запропоновано можливі способи їх розв'язання. Функціонування парку дасть змогу створити базу для розвитку науково-дослідної, природоохоронної, пізнавальної, рекреаційної діяльності за європейськими стандартами.

Ключові слова: національний природний парк, інтеграція, екологічна мережа, «Західне Побужжя», Європа, екологічні проблеми.

Постановка наукової проблеми та її значення. У зв'язку з інтеграцією України до ЄС виникла необхідність в узгодженні багатьох сфер діяльності держави, регіональних і місцевих органів, об'єднаних територіальних громад (ОТГ) України та сусідніх держав. Це стосується й природоохоронної діяльності, зокрема формування екологічної мережі. У засобах масової інформації та наукових колах уже давно обговорюється проблема створення Національного природного парку (НПП) «Західне Побужжя». Цей процес пов'язаний із певними складнощами екологічного, юридичного, міжнародного характеру, але відкриває нові обрії в спільному використанні долини річки Західний Буг як екологічного коридору міжнародного значення.

Аналіз дослідження цієї проблеми. Вивченню гідрологічних умов Західного Бугу значну увагу приділяли Я. О. Мольчак та Р. В. Мігас у монографії «Річки Волині» [4]. У ній висвітлено історію виникнення, життя та охорону річок Волині, а також використання їхніх водних ресурсів і пов'язані з цим екологічні проблеми. Геоекологічний стан і гідрохімічний режим Західного Бугу й Луги детально досліджені в працях В. К. Хільчевського, М. Р. Забокрицької та І. М. Нетробчук [3]. Рослинність у басейні Західного Бугу досліджували Т. Л. Андрієнко, Г. І. Білик, Є. М. Брадїс, М. А. Голубець, Л. В. Махасва, М. І. Рубалов, В. С. Ткаченко, Ю. Р. Шеляг-Сосонко. Вони вперше в роботі «Геоботанічне районування України» розробили схему районування, описали фізико-географічні умови та рослинність виділених територіальних одиниць, а також сучасний стан рослинного покриву, наявність об'єктів, які охороняються [2]. Фауну Волинської області, а точніше – басейну Західного Бугу, вивчають і досі. Усі попередні дослідження мали лише фрагментарний характер. В. К. Бігун, О. Р. Дмитроца, О. М. Климнюк, Т. М. Куньчик, В. О. Мосницький вивчали представників іхтіофауни басейну Західного Бугу. К. А. Татаринів вивчав видове різноманіття хребетних на заході України. Б. І. Койнова, Н. А. Тарасюк і Ф. П. Тарасюк [6] досліджували зміну ландшафтів Західного Полісся в результаті антропогенної діяльності. Ними встановлено, що досліджувана територія антропогенно змінена в основному через осушувальну меліорацію та іншу господарську діяльність.

Мета статті – установити найважливіші проблеми та запропонувати заходи для інтеграції НПП «Західне Побужжя» до Європейської екомережі «ECONET». **Основні завдання дослідження** – установити найважливіші проблеми створення НПП «Західне Побужжя»; проаналізувати перспективи включення парку до європейської екомережі; запропонувати заходи для поліпшення стану довкілля, розвитку інфраструктури та інтеграції майбутнього парку до EECONET.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. НПП «Західне Побужжя» пропонується створити в межах території, яка розміщена в межах водоохоронної зони річки Західний Буг, простягається від с. Заставна (Іваничівський р-н) на південному сході, до с. Старовойтова (Любомльський р-н) на півночі, а також у межах прируслової зони притоки Західного Бугу – річки Луги до с. Замличі Локачинського району на сході. Отже, запроєктований парк міститиметься в межах трьох адміністративних районів Волинської області, а саме: Володимир-Волинського, Іваничівського та Любомльського. Територія його простягатиметься долиною річки Західний Буг, уздовж державного кордону між Україною й Республікою Польща. Основна частина НПП лежить у межах водоохоронної зони річок Західний Буг та Луга, у тому числі й на прикордонній із Польщею території. Отже, охоронний режим для цієї місцевості найдоцільніший та нормативно обґрунтований.

Проєктований парк багатий на видове різноманіття флори та фауни. Переважає трав'яниста рослинність. Домінують соснові та дубово-соснові ліси, які займають переважно прируслові тераси Західного Бугу. Переважна частина тваринного світу мешкає в лісових масивах. Найчисленніші дрібні тварини, трапляється кілька видів хижаків (птахи). Визначено, що заповідання потребують ландшафтні комплекси басейну Західного Бугу та Луги, адже тут зосереджені найцінніші види рослинного й тваринного світу, що змогли повернутися до природного стану внаслідок прикордонного режиму території [5]. Необхідність надання території природоохоронного статусу

зумовлена тим, що тут зосереджено 25 видів рослин та 11 видів тварин, занесених до Червоної книги України.

Головною особливістю «Західного Побужжя» є розміщення його вздовж українсько-польського кордону. Просторовий план удосконалення екологічної мережі Польщі включає розвиток мережі міжнародних екологічних коридорів, зокрема по річці Західний Буг. На сучасному етапі найперспективнішою є співпраця НПП з об'єктами природо-заповідного фонду Польщі – Хелмським (Chełmski) та Стрелецьким (Strzelecki) ландшафтними парками, які розміщені в межах Люблінського воєводства. Можливим стане створення екологічних коридорів і стежок між цими об'єктами природо-заповідного фонду, що дасть змогу тваринам безперешкодно мігрувати між цими природними ядрами [5].

Стрелецький парк створено на межі Хелмського й Грубешівського повітів. Насамперед тут охороняються широколистяні та мішані ліси, які займають близько 64 % його території. Переважаючим видом дерев є сосна звичайна (*Pinus sylvestris*), трапляються також дуб (*Quercus robur*), береза (*Betula verrucosa*), вільха чорна (*Alnus glutinosa*), ясен (*Fraxinus excelsior*), модрина європейська (*Larix decidua*) і липа (*Tilia cordata*). У межах парку виділяють 45 видів рідкісних рослин, 35 із яких перебувають під суворим захистом: зозуліні черевички справжні (*Cypripedium calceolus*), зозулинець шоломоносний (*Orchis militaris*), гвоздика пишна (*Dianthus superbus*) та ін. Розвинута також зона стаціонарної рекреації. У Староселлі (Starolessi), наприклад, туристи можуть знайти місце для ночівлі (готелі, мотелі, кемпінги), а також узяти в оренду туристичне спорядження. Такі ж послуги надаються в Дубенці (Dubienka), Криниці (Krynica) і Городлі (Horodło) [11].

Хелмський ландшафтний парк розміщений у межах Хелмського повіту й займає площу 14 350 га. Головним завданням Хелмського ландшафтного парку є охорона лісових і болотних ландшафтів, багатих своїм видовим різноманіттям. Основну частину парку, як і попередніх двох, складають ліси з поширенням дуба, сосни, липи, вільхи чорної, берези та граба.

У парку й на його околицях росте 53 види рослин, які перебувають під суворою охороною, і 13 – під частковим захистом. На околицях Хелму розміщені унікальні карбонатні торфовища, де домінуючим видом є меч-трава болотна (*Cladium mariscus*). З інших рідкісних рослин тут наявні горицвіт весняний (*Adonis vernalis*), вишня степова (*Prunus fruticosa*), відкасник безстебловий (*Carlina acaulis*), тирлич хрещатий (*Gentiana cruciata*), зозулинець шоломоносний (*Orchis militaris*) та айстра степова (*Aster amellus*), півники сибірські (*Iris sibirica*), зозульки м'ясо-червоні (*Dactylorhiza incarnata*), анемона лісова (*Anemone sylvestris*) і гвоздика пишна (*Dianthus superbus*).

Фауна Хелмського ландшафтного парку також багата на видове різноманіття. Вона нараховує 152 види птахів, які гніздяться на цій території. Серед них – лелека чорний (*Ciconia nigra*), журавель сірий (*Grus grus*), сова болотяна (*Asio flammeus*), баранець великий (*Gallinago media*), кульон великий (*Numenius arquata*). У болотах парку проживає болотна черепаха європейська (*Emys orbicularis*). Нараховується велика кількість безхребетних, у тому числі 800 видів метеликів, близько 10 із яких не трапляється за межами Хелмського парку [7].

Поліський національний парк (Poleski Park Narodowy) лежить у західній частині Полісся. Територія парку рівнинна, із великою кількістю озер, ставків, боліт і торфовищ. Рослинність дуже багата. Найпоширенішими є види, типові для водно-болотних угідь та боліт. У парку нараховується близько тисячі видів судинних рослин, 170 із яких є рідкісними, 81 вид перебуває під захистом, і ще 15 занесено в Червону книгу рослин Польщі. У Поліському парку нараховується 48 видів ссавців. Найбільша група складається з гризунів (18 видів). Серед дрібних видів трапляються тут полівка звичайна (*Arvicolini*), полівка руда (*Myodes glareolus*), полівка-економка (*Microtus oeconomus*), темна полівка (*Microtus agrestis*), ондатра (*Ondatra zibethicus*) і водяна полівка (*Arvicola amphibius*). У заболочених лісах проживає кутора звичайна (*Neomys fodiens*), багато видів копитних, серед яких найчисленніша козуля європейська (*Capreolus capreolus*) [9]. Скербешувський ландшафтний парк (Skierbieszowski Park Krajobrazowy) розміщений на сході Люблінського воєводства. Мета його створення – збереження унікальних ландшафтів, культурних та історичних цінностей. На місцевості чергуються луки й букові ліси, що займають 11 % парку. Серед представників Червоної книги Польщі – карликова вишня (*Prunus tomentosa*), анемона лісова (*Anemone sylvestris*), датський астрагал (*Astragalus danicus*) й ін.

Тваринний світ досить бідний через невеликі площі лісів і водних об'єктів. Трапляється кілька видів мухоловок, орел-крикун (*Haliaeetus vocifer*), на відкритих територіях водиться сич домашній (*Athene noctua*) тощо [10].

Рис. 1. Басейн річки Західний Буг [1]

Краснобродський ландшафтний парк (Krasnobrodzki Park Krajobrazowy). Понад 60 % парку становлять ліси, серед яких домінують соснові. У лісах парку можна побачити такі рідкісні види рослин, як баранець звичайний (*Huperzia selago*), глечики жовті (*Nuphar lutea*), латаття біле (*Nymphaea*) та ін. Серед тваринного світу багато копитних, хижаків і рідкісних видів, а саме: снотоподібний собака (*Nyctereutes procyonoides*), тхір лісовий (*Mustela putorius*), гірська трясогузка (*Motacilla cinerea*) й ін. [8]. Співпраця «Західного Побужжя» з перерахованими об'єктами природно-заповідного фонду Польщі актуальна, адже на їхніх територіях під охороною перебувають майже однакові ландшафтні комплекси й екосистеми. Це дасть змогу привернути ще більше уваги

до охорони біорізноманіття. Ця територія служить місцем існування й міграцій для багатьох видів диких тварин, які знаходять для себе оптимальні умови для життя в лісах, на луках, у прибережних заростях та у воді. Наявність територій природно-заповідного фонду забезпечить їм належну охорону європейського рівня, а також умови для живлення, розмноження та міграції.

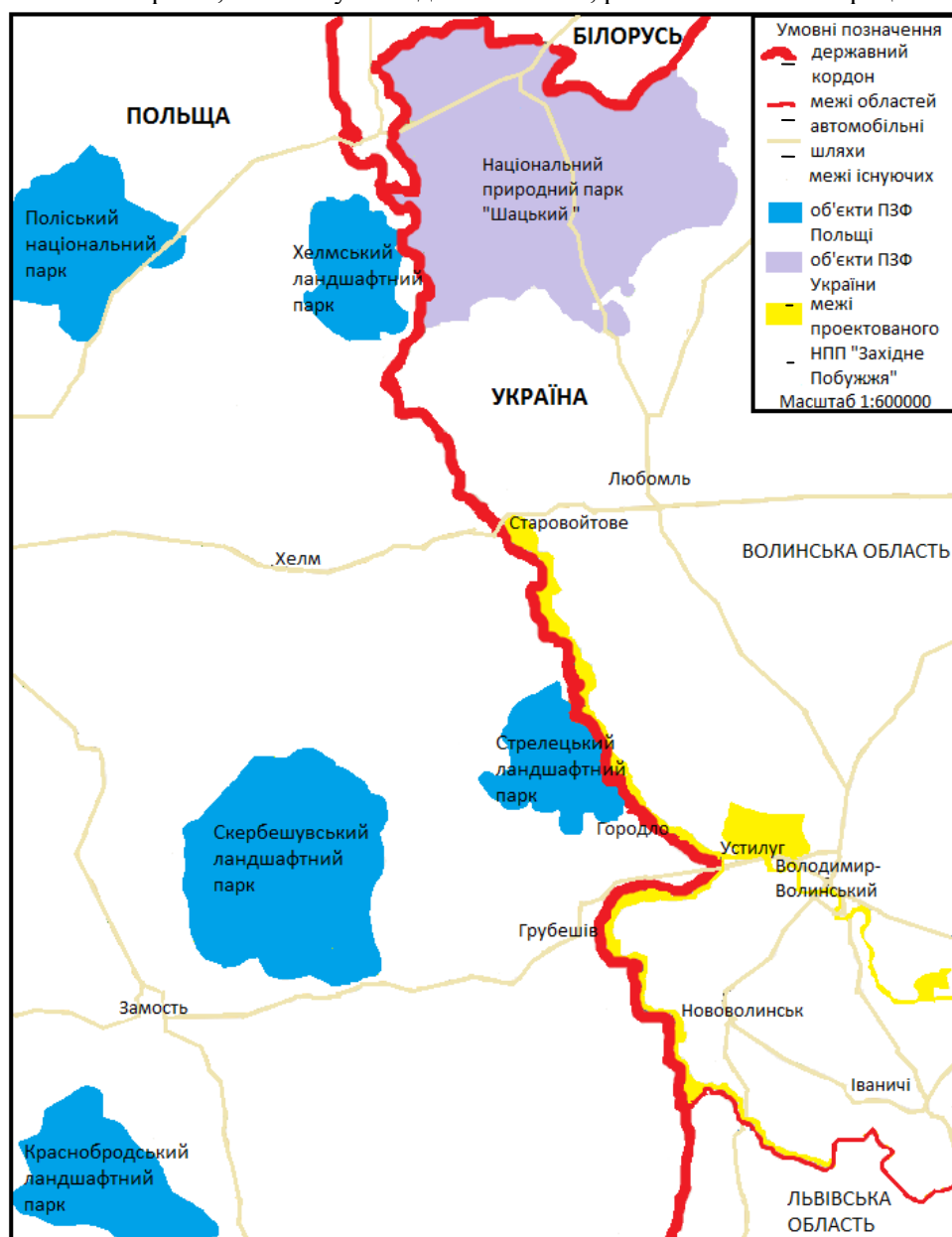

Рис. 2. Транскордонне положення НПП «Західне Побужжя» [12]

Основною проблемою створення НПП «Західне побужжя» є те, що до нього планується приєднання земель, що територіально належать до колишнього полігону й перебувають на балансі Володимир-Волинської військової частини. Цей масив має особливе природоохоронне та наукове значення, оскільки тут охоронятимуться первісні автохтонні рослинні угруповання, занесені до Зеленої книги України. Під час обговорення цього питання виникає низка конфліктів, оскільки керівництво не планує віддавати в користування цю територію частини або ж просить перенесення полігону в інше місце, що теж провокує певні проблеми.

Опираючись на власні спостереження, варто зазначити, що в межах ландшафтних парків Польщі й прилеглих міст такого явища немає. В Україні – зовсім інша ситуація. Найпоширеніші звалища побутових відходів в Іваничівському та Володимир-Волинському районах. Населення створює

стихійні смітники на територіях закритих шахт, зокрема в самих кар'єрах та просто на вулицях міст. Неодноразово на території Володимирщини посеред лісу траплялися великі купи сміття. За допомогою небайдужих громадян встановлено, що ці відходи привезені з інших областей, найчастіше – зі Львівської, про що свідчили знайдені там документи. Частим явищем є засмічення лісу під час відпочинку, коли люди лінуються прибрати після себе. Значним джерелом утворення відходів є також сервісна зона міста Устилуг, де за день проїжджають сотні автомобілів із метою перетину кордону. Вони залишають після себе величезну кількість побутових відходів, які лежать просто на обочині. Нерозвинена зона стаціонарної рекреації. Територія «Західного Побужжя» багата на природні та історико-культурні ресурси, флора й фауна парку нараховує десятки рідкісних і зникаючих видів, але проблема полягає в тому, що досі в НПП не виділено жодного туристичного маршруту, екологічної стежки, пункту спостереження.

Рекреаційне господарство парку не розвинуто до належного рівня. Немає достатньої кількості закладів, які б надавали послуги харчування, ночівлі, оренди спорядження, рекреації, дозвілля та відпочинку. Уже наявні об'єкти, спрямовані на обслуговування відвідувачів парку, перебувають у незадовільному стані й потребують сучасного ремонту. Важливе значення мають автошляхи, адже парк розміщений на українсько-польському кордоні та в перспективі прийматиме іноземних відвідувачів. Основний автошлях – траса Н-22 (Устилуг-Луцьк-Рівне) – перебуває в поганому стані, така ж сама ситуація й на інших дорогах, що проходять територією парку. Деякі з них узагалі аварійно - небезпечні. Також немає асфальтного покриття між багатьма селами, що входять до складу НПП. Основні перспективи розвитку НПП «Західне Побужжя»:

1. Функціонування парку дасть змогу створити базу для розвитку науково-дослідної, природоохоронної, пізнавальної, рекреаційної діяльності за європейськими стандартами. Будуть поставлені більш серйозні вимоги до охорони природи й головним чином вестиметься жорсткий контроль за використанням території парку за призначенням.

2. Співпраця «Західного Побужжя» та прилеглих до нього ландшафтних парків Республіки Польща дасть змогу утворити важливе ядро Європейської екологічної мережі й зберегти найцінніші компоненти ландшафтного та біотичного різноманіття в заплаві Західного Бугу. Екологічні стежки сполучатимуть території, на яких поширені зникаючі види рослин і тварин, а також дадуть змогу створити буферні зони, де неможливою стане будь-яка людська діяльність. Будуть використані нові ефективні важелі управління у сфері охорони довкілля, що сприятиме подальшому екологічному співробітництву з Європейським Союзом, який досяг успіху в питаннях охорони навколишнього природного середовища.

3. «Західне Побужжя», ставши частиною EECONET, зможе привернути увагу туристів не лише з України, але й з Європи. На території парку планується створення екологічних стежок і туристичних маршрутів, що стануть природними рекреаційними об'єктами, відвідавши які, самі рекреанти зможуть оцінити унікальні ландшафти Західного Бугу разом з усім їх біорізноманіттям. Збільшення кількості відвідувачів парку дасть змогу розвинути до належного рівня туристичну інфраструктуру в населених пунктах, які входять до межі запроектованого парку. У перспективі туристи з Європи відвідуватимуть не лише «Західне Побужжя», а й подорожуватимуть далі по території України.

4. Потік туристів та рекреантів вимагатиме покращення транспортної та туристичної інфраструктури в прилеглих до парку територіях, що дасть змогу покращити розвиток міст і підвищити рівень життя населення.

Основні заходи для поліпшення стану довкілля, розвитку інфраструктури та інтеграції майбутнього НПП «Західне Побужжя» до EECONET: а) розв'язати проблему засмічення території «Західного Побужжя». Варто створити програму поводження з твердими побутовими відходами, особливо в межах сіл, побудувати заводи з переробки сміття й збільшити штрафи за створення несанкціонованих сміттєзвалищ, за чим має слідкувати певна громадська організація або муніципальна поліція; б) розвинути зону регульованої рекреації. Потрібно розробити в межах НПП декілька туристичних маршрутів та екологічних стежок. Наприклад, у ландшафтному заказнику «Мочиська» можна прокласти веломаршрут навколо озера, щоб туристи могли споглядати мальовничі краєвиди й знайомитись із місцевою природою. Уздовж заплави річки Луга варто обладнати кілька пунктів спостереження за видрою річковою (*Lutra lutra*), лебедем (*Cygnus bewickii*) чи лелекою чорним (*Scolopax nigra*). Також варто створити спільні екологічні стежки й маршрут із Хелмським та Стрелецьким ландшафтними парками; в) провести рекреаційне облаштування зони регульованої рекреації в місцях, де проходять екскурсійні й туристичні маршрути, екологічні

стежки; г) організувати інфраструктуру зони стаціонарної рекреації. Потрібно побудувати кілька нових готелів, мотелів і кемпінгів, створити в лісах при дорогах більше місць відпочинку з альтанками, облаштувати їх належним чином, щоб відвідувачі могли зупитися, підкріпитися й поїхати далі. Необхідно розробити план заходів щодо розвитку зеленого та сільського туризму в цій місцевості. Зважаючи на потік туристів, потрібно здійснити розрахунок допустимих навантажень на природні комплекси й об'єкти відповідно до видів рекреації, що відбуватиметься в межах певних природних комплексів; г) провести реконструкцію автошляхів, які проходять по території «Західного Побужжя», заасфальтувати всі ґрунтові дороги, що з'єднують населені пункти в межах парку; д) сформуванню позитивний імідж парку, а саме: створити у всесвітній мережі Інтернет власну сторінку Західного Побужжя; установити на автодорогах відповідне ознакування, указівники з інформацією про парк та його розміщення; поширювати інформаційно-рекламні матеріали про парк; відновлювати традиційні народні промисли (лозоплетіння, гончарство, народне малярство, ткацтво й ін.), започаткувати виробництво сувенірної продукції із символікою НПП, створити сторінки в соціальних мережах тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Очевидно, що здійснити всі ці заходи в повному обсязі за п'ять років неможливо, проте громадські активісти, які добиваються створення парку, повинні розпочати свою діяльність в означених напрямках уже сьогодні. Ми продовжуватимемо слідкувати за реалізацією запропонованих у статті заходів, оцінюватимемо їхню ефективність у наших наступних публікаціях.

Джерела та література

1. Басейн річки Західний Буг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zbbuvr.gov.ua/node/15>.
2. Геоботаничне районування Української РСР / Т. Л. Андриєнко, Г. І. Білик, Є. М. Брадїс, та ін. ; [відп. ред. А. І. Барбарич] (1977) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://toloka.hurtom.com/viewtopic.php?t=33952>.
3. Забокрицька М. Р. Гідроекологічний стан басейну Західного Бугу на території України / М. Р. Забокрицька, В. К. Хільчевський, А. П. Манченко. – Київ : Ніка-Центр, 2006. – 184 с.
4. Мольчак Я. О. Річки Волині / Я. О. Мольчак, Р. В. Мігас. – Луцьк : Надстир'я, 2000. – 174 с.
5. Пояснювальна записка стосовно проекту створення національного природного парку «Західне Побужжя» : звіт про НДР (закл. / ТОВ «Міжгалузовий науково-дослідний центр менеджменту та інновацій»; кер. роботи Л. П. Гальперіна. – Київ, 2013. – 109 с.
6. Тарасюк Н. А. Антропогена трансформація ландшафтів Західного Полісся / Н. А. Тарасюк, Ф. П. Тарасюк // Природа Західного Полісся та прилеглих територій : матеріали наук.-практ. конф. – м. Луцьк, 22–24 верес. 2005 р. – Луцьк : Волин. держ ун-т ім. Лесі Українки, 2005. – С. 117–120.
7. Chelmski Park Krajobrazowy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.parki.lubelskie.pl/parki_krajobrazowe/chelmski.html.
8. Krasnobrodski Park Krajobrazowy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pl.wikipedia.org/wiki/Krasnobrodzki_Park_Krajobrazowy#Przyroda.
9. Poleski Park Narodowy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pl.wikipedia.org/wiki/Poleski_Park_Narodowy.
10. Skierbieszowski Park Krajobrazowy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pl.wikipedia.org/wiki/Skierbieszowski_Park_Krajobrazowy.
11. Strzelecki Park Krajobrazowy [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.magiczneroztocze.pl/poznaj-roztocze/rezerwaty-i-parki/20-strzelecki-parkkrajobrazowy>.
12. Województwo lubelskie. Rezerwaty przyrody [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.plan.lubelskie.pl/Tom_1/Map1_047.htm.

References

1. Baseyn richky Zakhidny Bug [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zbbuvr.gov.ua/node/15>.
2. Geobotanichne rayonuvannya Ukrainskoi RSR / T. L. Andrienko, G. I. Bilik, E. M. Bradis, ta in. / [Vidp. red. A. I. Barbarich] (1977) [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://toloka.hurtom.com/viewtopic.php?t=33952>.
3. Zabokritska M. R. Hidroekologichniy stan baseynu Zakhidnogo Bugu na teritorii Ukrainy / M. R. Zabokritska, V. K. Khilchevskiy, A. P. Manchenko. – K. : Nika-Tsentr, 2006. – 184 s.
4. Molchak YA. O. Richki Volyni / YA. O. Molchak, R. V. Migas. – Lutsk : Nadstirya, 2000. – 174 s.
5. Poyasnyuvalna zapiska stosovno proektu stvorenniya natsionalnogo prirodnogo parku «Zakhidne Pobuzhzhya» : zvit pro NDR (zaklyuch.) OOO «Mizhgaluzeviy naukovno-doslidniy tsentr menedzhment ta inovatsiy». Kerivnik roboti L. P. Galperina. – Kyiv, 2013. – 109 s.
6. Tarasyuk N. A. Antropogenna transformatsiya landshaftiv Zakhidnogo Polissya / N. A. Tarasyuk, F. P. Tarasyuk // Priroda Zakhidnogo Polissya ta prileglikh teritoriy: materialy nauk.-prakt. konf. – m. Lutsk, 22–24 veres. 2005 r. – Lutsk : Volin. Derzh un-t im. Lesi Ukrainki, 2005. – S. 117–120.

7. Chelmski Park Krajobrazowy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.parki.lubelskie.pl/parki_krajobrazowe/chelmski.html.
8. Krasnobrodski Park Krajobrazowy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://pl.wikipedia.org/wiki/Krasnobrodzki_Park_Krajobrazowy#Przyroda.
9. Poleski Park Narodowy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://pl.wikipedia.org/wiki/Poleski_Park_Narodowy.
10. Skierbieszowski Park Krajobrazowy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : https://pl.wikipedia.org/wiki/Skierbieszowski_Park_Krajobrazowy.
11. Strzelecki Park Krajobrazowy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.magiczneroztocze.pl/poznaj-roztocze/rezerwaty-i-parki/20-strzelecki-parkkrajobrazowy>.
12. Województwo lubelskie. Rezerwaty przyrody [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : http://www.plan.lubelskie.pl/Tom_1/Map1_047.htm.

Фесюк Василь, Мисюра Юлія. Проблеми и перспективи интеграции Национального природного парка «Западное Побужье» в европейскую экосеть. В статье проанализированы проблемы и перспективы создания будущего Национального природного парка «Западное Побужье». Раскрывается видение парка как экологического коридора международного значения. Исследованы элементы экосети на польской территории, территориально близко к Национальному природному парку «Западное Побужье». Предлагаются возможные пути и меры его сотрудничества с природоохранными объектами Республики Польша. Анализируются природные условия и экологическое состояние территории. Раскрывается биологическое разнообразие территории парка. Оценивается раритетная составляющая флоры и фауны. Исследуется функционирование парка как части экологической сети Европы. Определяются важнейшие проблемы создания Национального природного парка. Среди них – несанкционированные свалки, неразвитая зона стационарной рекреации, плохое состояние инженерной инфраструктуры территории. Предлагаются возможные меры их решения. Функционирование парка позволит создать базу для развития научно-исследовательской, природоохранной, познавательной, рекреационной деятельности по европейским стандартам.

Ключевые слова: Национальный природный парк, интеграция, «Западное Побужье», экологическая сеть, Европа, экологические проблемы.

Fesyuk Vasyl, Misiura Yuliia. Problems and Perspectives of Integration of National Natural Park «Zahidne Pobuzhya» into the European Eco-network. In this article problems and prospects of the creation of the National natural park «Zakhidne Pobuzhya» are analyzed. Vision of the park as ecological corridor of international importance is formulated. The ecological network elements on Polish territory is investigated, that is geographically close to the park «Zakhidne Pobuzhya». Possible ways and measures of its cooperation with environmental objects in Poland are proposed. Analysis of the study of natural natural environment and ecological condition of the territory is given. The biological diversity of the park is studied. The rarity component of flora and fauna is reviewed. The functioning of the park as part of the European ecological network is investigated. The major problems of creating of National natural park are determined. They include unauthorized landfill, undeveloped zone of stationary recreation, poor infrastructure of this territory. The possible solutions to them are suggested. The functioning of the park will help to create a basis for the development of research, environmental, cognitive, recreational activities according to by European standards.

Key words: National natural park, integration, ecological network, «Zakhidne Pobuzhya», Europe, ecological problems.

Стаття надійшла до редколегії
23.05.2017 р.

УДК 911.2 : 556.55 (477.82)

**Михайло Пасічник,
Ольга Гльїна**

Озеро Велика Близна: лімнологічно-географічний аналіз

Викладено результати лімнологічно-географічного дослідження озера Велика Близна (Верхньо-Прип'ятський ландшафтний район Волинського Полісся). Розробка рекомендацій щодо раціонального використання ресурсів озера та його охорона можливі лише при врахуванні результатів дослідження сучасного стану водойм,

© Пасічник М., Гльїна О., 2017